

УДК 39(477)(092):729-035.3(477+478)
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2024.05.999>

**«НАУКОВА ПРАЦЯ
МЕНЕ МОТИВУЄ!...»
(ДО 80-РІЧЧЯ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ВЧЕНОГО ЯРОСЛАВА ТАРАСА)**

Микола БАЛАГУТРАК
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2041-8773>
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник,
Інститут народознавства НАН України,
відділ етнології сучасності,
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна
e-mail: balahutrak@ukr.net

Публікація присвячена 80-річному ювілею від дня народження відомого українського вченого — етнолога, архітектора і педагога Вищої школи проф. Ярослава Тараса, що обумовлює її актуальність. Об'єкт дослідження — найвизначніші періоди наукової діяльності вченого. Предмет дослідження — науково-організаційна діяльність Я. Тараса на посаді завідувача відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України, наукова спадщина дослідника: в галузі традиційної матеріальної і духовної культури українців; сакральної дерев'яної архітектури України й Молдови; традиційно-побутової культури українців на радіоактивно забруднених територіях Чорнобильського Полісся 1994—2003 років. Мета статті — висвітлення наукової діяльності відомого архітектора, етнолога, Лауреата Національної премії в галузі архітектури, члена-кореспондента Української Академії архітектури, професора НУ «Львівська Політехніка», доктора історичних наук, завідувача відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України Ярослава Тараса, який присвятив своє життя дослідженню української культури у її найширших проявах.

У висновках подаються вагомі результати науково-теоретичних і практичних досліджень вченого, що дають можливість розв'язати низку складних архітектурних і етнологічних проблем з питань етногенези української сакральної дерев'яної архітектури.

Ключові слова: етнологія, сакральна архітектура, народна архітектура, Ярослав Тарас, Інститут народознавства НАН України, Національний університет «Львівська Політехніка».

Mykola BALAHUTRAK
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2041-8773>
Candidate of Historical Sciences, Senior Researcher,
Institute of Ethnology of the National Academy
of Sciences of Ukraine,
Department of Modern Ethnology
15 Svoboda Avenue, 79000, Lviv, Ukraine
e-mail: balahutrak@ukr.net

**«SCIENTIFIC WORK MOTIVATES ME!...»
(TO THE 80TH ANNIVERSARY
OF THE BIRTHDAY OF SCIENTIST
YAROSLAV TARAS)**

Relevance of the topic. This publication is dedicated to the 80th anniversary of the birth of the famous Ukrainian scientist — ethnologist, architect and teacher of the Higher School of Prof. Yaroslav Taras.

The object of research is the most significant periods of the scientist's scientific activity.

The subject of the research is the scientific and organizational activity of Yaroslav Taras as the head of the department of modern ethnology of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, the researcher's scientific heritage: in the field of traditional material and spiritual culture of Ukrainians; sacred wooden architecture of Ukraine and Moldova; traditional household culture of Ukrainians in the radioactively contaminated territories of Chornobyl Polissia in 1994-2003.

The purpose of the article is to highlight the scientific activity of the famous architect, ethnologist, laureate of the National Award in the field of architecture, corresponding member of the Ukrainian Academy of Architecture, professor of the Lviv Polytechnic National University, doctor of historical sciences, head of the modern ethnology department of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Yaroslav Taras, who dedicated his life to the study of Ukrainian culture in its broadest manifestations.

The conclusions note the important results of scientific and practical research of the scientist, which make it possible to solve a number of complex architectural and ethnographic problems on the ethnogenesis of Ukrainian sacred wooden architecture, as well as the well-deserved recognition of the many years of research work of the scientist and active scientific activity in the field of ethnology, his significant contribution to the development of domestic academic science and on the occasion of the anniversary — Honors of the National Academy of Sciences of Ukraine «For Professional Achievements», «For Preparation of Scientific Change», «For Scientific Achievements» and Certificates of Honor of the National Academy of Sciences of Ukraine, Certificates of Honor of the Ministry from emergency situations, laureate of the State Prize in the field of architecture (2009), certificates of the Institute of Theory and History of Architecture of the Lviv Polytechnic National University, but it is most appreciated by his close ethnologist colleagues.

Keywords: ethnology, sacred architecture, folk architecture, Yaroslav Taras, Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv Polytechnic National University.

Вступ. Комплексне осмислення наукової спадщини відомих українських вчених, які зробили вагомий внесок у дослідження історії та культури нашого народу як в минулому, так й у вивченні трансформацій новочасних етнокультурних процесів в Україні, становить неабиякий науковий інтерес у сучасній історіографії. Якраз до вчених такого профілю потрібно віднести народознавчу і архітектурну діяльність проф. Ярослава Миколайовича Тараса. *Мета* нашої статті — висвітлення наукової діяльності відомого архітектора, етнолога, Лауреата Національної премії в галузі архітектури, члена-кореспондента Української Академії архітектури, професора НУ «Львівська Політехніка», доктора історичних наук, завідувача відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України Ярослава Тараса, який присвятив своє життя дослідженню української культури у її найширших проявах. Стаття приурочена до

Іл. 1. Академік Степан Павлюк вручає Відзнаку НАН України «За наукові досягнення» проф. Ярославу Тарасу у день його Ювілею. 1 жовтня 2024 року, Львів, Інститут народознавства НАН України. Світлина М. Цуркан

ювілейної дати вченого — 80-річчю від дня його народження, що обумовлює її актуальність. *Предмет дослідження* — науково-організаційна діяльність Я. Тараса на посаді завідувача відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України, наукова спадщина дослідника в галузі традиційної матеріальної і духовної культури українців, генези сакральної дерев'яної архітектури України й Молдови, традиційно-побутової культури українців на радіоактивно забруднених територіях Чорнобильського Полісся 1994—2003 років.

Видатний український вчений, талановитий педагог-архітектор, завідувач відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України (з грудня 2002), доктор історичних наук (2011), професор кафедри архітектури та реставрації Національного університету «Львівська політехніка» (2012), *maitre de conférance* Оранського університету науки і технологій (Алжир, 1987), член Спілки архітекторів України (1976), почесний доктор Державного науково-дослідного інституту теорії та історії архітектури і містобудування (2002), член-кореспондент Української академії архітектури (2003), лауреат Державної премії у галузі архітектури (2009), дійсний член і голова Секції фольклору та етнографії Наукового Товариства ім. Т. Шевченка (2014), член Спеціалізованих вчених рад для захисту кандидатських і докторських дисертацій при Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича та Інституті народознавства НАН України, Інституті архітектури і дизайну Національного університету «Львівська політехніка» — Ярослав Миколайович Тарас, якому 1 жовтня 2024 року виповнилося 80 років, лівову частку з яких присвятив дослідницькій праці для утвердження національної історико-культурної спадщини українців у світі (іл. 1).

Методологія розвідки ґрунтується на загальнонаукових методологічних принципах та основних вимогах, які ставляться до праць історико-етнологічного спрямування.

Основна частина. «Нічого не встигаю, нічого не зробив!...», — такі покvapні висловлювання мимоволі чуємо від нашого колеги проф. Ярослава Тараса напередодні своїх вісімдесяти. А що ж насправді наш ювілянт «встиг» зробити в науковому сенсі: вісім індивідуальних монографій, половина з яких одержала визнання серед наукової спільноти в Україні й за її межами, співавтор 19 колективних наукових

праць, автор 220-ти публікацій у наукових часописах і науково-періодичних виданнях, 36-ти науково-публіцистичних матеріалів, 114 статей в енциклопедіях, участь у 112-ти наукових конференціях різного масштабу (іл. 2), чисельних експедиціях, а ще громадянська активність (іл. 3), масштабна педагогічна робота, керівництво і опонування дисертацій тощо — далеко не повний перелік з наукового доробку проф. Ярослава Тараса.

Народився вчений Ярослав Тарас 1 жовтня 1944 року у Відні під час американського бомбардування, а вже невдовзі, важкими повоєнними дорогами, повернувся із мамою до Стрия, де проходило його непросте повоєнне дитинство і навчання у школі № 5. Львівський політехнічний інститут наш ювіляр закінчив у 1968 році. Студії у політехніці для нього були досить успішними і йому запропонували подальшу працю дослідника в цій установі. У 1979 році він закінчив аспірантуру Київського науково-дослідного Інституту містобудування, а 1980 року здобув науковий ступінь — кандидата архітектури.

Найвагомішими працями Ярослава Тараса є такі монографії: «Памятники архитектуры Молдавии (XIV — начало XX века)» (1986), «Современная архитектура молдавского села» (1986), «Сакральна дерев'яна архітектура українців Карпат: культурно-традиційний аспект» (2007), «Таємниці бабусиної скрині» (2014, 2015), «Мікрорентгени української пам'яті» (2016, 2017), «Архітектура дерев'яних храмів українців Карпат: культурно-традиційний аспект» (2018), а фундаментальну працю «Українська сакральна дерев'яна архітектура. Ілюстрований словник-довідник» (2006) на XVI Форумі видавців України у Львові визнано кращим виданням 2007 року.

Учений є автором понад 300 статей з народної архітектури й етнографії, а також співавтором 10-ти колективних праць: «Сколівщина» (1996), «Лемківщина» (1999), «Історія Гуцульщини» (1999), «Полісся України. Матеріали історико-етнографічного дослідження» (1997, 1999, 2003), «Етногенез та етнічна історія населення українських Карпат» (2006), «Мала енциклопедія українського народознавства» (2007), «Церковне мистецтво України: у 3-х томах» (2018), «Етнографічні групи українців Карпат. Бойки» (2020).

Професор Ярослав Тарас зробив вагомий внесок у дослідження матеріальної культури Полісся, у 1994—2003 роках як учасник, а з 1999 року як

Іл. 2. Учасники Міжнародної конференції «Лемки, бойки, гуцули, русини — історія, сучасність, матеріальна і духовна культура»: Поморська академія в Слупську — наукові співробітники Інституту народознавства НАН України Т. Файник, М. Балагутрак, Л. Герус, О. Козакевич, Я. Тарас, а також акад. М. Мушинка та дослідниця Г. Щерба, Польща, Слупськ-Устка, 2015. Світлина М. Балагутрака

Іл. 3. Помаранчева революція. Я. Тарас, М. Балагутрак з філософом і дисидентом В. Лісовим не одну ніч у його помешканні дискутували про майбутнє України. Київ, Майдан, 2004. Світлина М. Балагутрака

керівник комплексних історико-етнографічних експедицій у радіоактивно забруднені зони українського Полісся. За десятиліття вчений пройшов багатьма стежками Чорнобильського Полісся, збирав польові матеріали з традиційної народної культури на всій території потерпілого Центрального Полісся — від Уборти до Дніпра, працював у переселенських місцях на Київщині та Житомирщині, бо розумів важливість цих досліджень для врятування національної культурної спадщини.

Великою його заслугою є «Розробка системи опису та класифікації об'єктів етнічної спадщини По-

лісся для вводу в автоматизовану систему (1997—2003)» для Міністерства надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Це була перша спроба в історії етнографічної науки, фольклористики, археології та антропології України розробити єдину систему класифікації і кодування об'єктів етнічної спадщини Українського Полісся. Дослідник докладав чимало зусиль, щоб перший галузевий класифікатор, призначений для створення автоматизованої інформаційно-пошукової системи, що охоплює весь спектр матеріальної і духовної культури, отримав конкретні реальні контури.

Результати його десятирічної (1994—2003) науково-дослідницької праці в Чорнобильській зоні більш, ніж очевидні. Вченому вдалося обстежити понад 300 поліських сіл у радіоактивній зоні Чорнобиля: провести сотні інтерв'ю з відважними представниками етнокультури поліського краю, зафіксувати на світлинах, рисунках та обмірах сотні традиційних хат і господарських будівель, десятки сакральних споруд і сільських кладовищ, зібрати оригінальний матеріал з народної екології і гігієни та деяких інших допоміжних занять мешканців українського Полісся, записати чимало артефактів етнокультурного спадку цього краю та поповнити, разом зі своїми колегами, багатотисячну етнокультурну колекцію Національного музею «Чорнобиль».

Головний співробітник Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій Ростислав Омеляшко без усякого перебільшення стверджував, що «Ярослав Тарас — єдиний архітектор в Україні, який погодився вести польові дослідження у найбільш забруднених частинах Чорнобильської зони... Саме завдяки йому Чорнобильський науково-інформаційний фонд етнокультурної спадщини має сьогодні своєрідний літопис народного будівництва Середнього Полісся, сакральної архітектури та історії Церкви на Поліссі». Окремі результати польових досліджень викладені у статтях і матеріалах Ярослава Миколайовича, опублікованих у «Народознавчих зошитах» Інституту народознавства НАН України, збірниках «Полісся України. Матеріали історико-етнографічного дослідження» та інших збірниках.

За вагомих особистий внесок у дослідження української науки і культури Ярослав Тарас один із перших був удостоєний Почесної грамоти Міністерства

України з питань надзвичайних ситуацій, яку вручив йому 2002 року Міністр України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Василь Дурдинець.

Професор Я. Тарас сповнений низки перспективних планів щодо відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України, який очолює вже понад 20 років. Традиційну культуру українців, на думку вченого, необхідно розглядати на сучасному етапі як засадничий національний ресурс для збереження і утвердження національної ідентичності та повнокровного функціонування місцевих громад.

Необхідно відзначити, що Ярослав Тарас вперше у дослідженнях української сакральної архітектури окреслив комплексне концептуальне поле проблем та визначив новий науковий напрям її дослідницького опрацювання, в якому дерев'яні церкви розглядаються як складова етнокультурної традиції, як багатогранне явище, успадковане внаслідок історичного освоєння етносом конкретного середовища, а, отже, і власне предмета — етнології. Українські дерев'яні церкви виступають об'єктами історичного процесу, формування яких пронизане численними елементами та проявами духовної культури, народною естетикою та ґрунтуються на сукупності будівельних традицій.

Прикметною рисою наукотворчого буття відділу етнології сучасності під керівництвом професора Ярослава Тараса є постійна робота над посиленням кадрового потенціалу, наставництво талановитої молоді, яке відбувається в атмосфері дружньої опіки та взаємодопомоги. Завдяки цьому багато молодих дослідників сьогодні примножують успіхи нашого колективу, утверджують свої наукові позиції, завершивши дисертаційні та монографічні роботи. Для подальшої ефективної підготовки майбутніх фахівців-етнологів у відділі розроблена перспективна Програма навчання в аспірантурі. Наукова діяльність і тематика студій учених, які на цей час працюють у відділі етнології сучасності, різновекторна, розмаїта, й, крім дослідження пріоритетних для відділу наукових проблем, охоплює значно ширше коло питань, суголосних із індивідуальними науковими інтересами дослідників, їх оригінальним творчим пошуком. У кожного з них — багаторічний досвід наукової праці, своєрідне бачення нових дослідницьких горизонтів

та безцінні здобутки на ниві пізнання традиційної й новочасної культури українського народу.

Попри розмаїття опублікованих індивідуальних монографій і статей, виступів на конференціях всіх рівнів, співробітники відділу під керівництвом Ярослава Тараса сьогодні завершують чергову багатотомну дослідницьку колективну працю: «Покуття: історико-етнологічне дослідження» та ін.

Із власної ініціативи Я. Тараса повсякденною практикою працівників відділу стало пропагування етнокультурної спадщини українців та власних наукових напрацювань шляхом поширення друкованої продукції та у ЗМІ. Щорічно, під час етнографічних експедицій, всеукраїнських і міжнародних конференцій було безкоштовно передано сотні примірників народознавчої літератури бібліотекам Корсунь-Шевченківського, Золотоноші, Канева, Рогатина, Тлумача, Снятина, Коломиї, Городенки, Сколе, а також науковим і освітнім установам у Польщі, Словаччині та Молдові.

У стосунку до індивідуальної творчості Ярослава Тараса, то вчений планує у найближчому майбутньому завершити, а, власне, підсумувати те, що напрацював у галузі архітектури — великий словник-довідник «Народна архітектура України» — як найбільше поглиблене наукове дослідження.

Фундаментальна наукова праця Я. Тараса «Українська сакральна дерев'яна архітектура: ілюстрований словник-довідник» удостоєна високого звання лауреата Державної премії у галузі архітектури. Професор архітектури А. Мардер у своїй рецензії на згадану монографію наголосив: «...треба бути божевільним, щоб викреслити сотні церков, виставити їх на карти, і по них окреслити певні архітектурно-етнографічні райони та школи, та дати їм характеристику».

Інша монографія нашого вченого «Сакральна дерев'яна архітектура українців Карпат» (2007) так само була високо відзначена Польською Академією наук як «найцінніша і найкраща в дослідженні сакральної архітектури за останні 20 років».

Зі свого боку, ми, колеги, маємо усі підстави стверджувати, що останню фундаментальну працю Ярослава Тараса «Архітектура дерев'яних храмів українців Карпат» (Харків, Фоліо, 2018), у якій йому вдалося розв'язати складну проблему етногенезу української сакральної дерев'яної архітектури, окреслити чинники, які посутньо вплинули на фор-

мування та етнографічну самобутність церковного дерев'яного будівництва українців, ніхто не відважиться перевершити ще довгий час.

Учений відкрив ще один важливий аспект дослідження в етнології. Він побачив те, що до нього не спостерігали етнологи-традиціоналісти — регіональні особливості благоустрою та озеленення присадибних ділянок. Це унікальне явище засвідчує про існування важливого пласта традиційно-побутової культури українців практично в усіх регіонах нашої держави.

Ще однією заслугою вченого перед українською етнологією є те, що він наголосив на необхідності вивчення етнологічного аспекту в матеріальній та духовній культурі українців. Зокрема, в народній архітектурі при виборі місця для будівництва, в плануванні хати, садиби, організації інтер'єру, а також поведінки представників етносу в побуті й природному середовищі.

Наш ювіляр має дар наукової інтуїції, завдяки чому він стверджував, що на теренах сьогодишньої України було палеве будівництво, відоме ще з давен на шведських і англійських теренах. Наукова ерудиція вченого не підвела (це явище нещодавно підтвердили українські археологи).

Сьогодні добре знаний в Україні й поза її межми, Ярослав Тарас як учений і педагог мав неабиякий успіх в Молдові у 70—80-х рр. ХХ століття. Він був одним із засновників архітектурної школи в Молдові. На посаді заступника декана архітектурного факультету Кишинівського політехнічного інституту упродовж двадцяти років вишколив когорту молодих архітекторів, а для своїх подальших наукових студій зібрав чимало польових матеріалів пам'яток архітектури Молдови. Результатом його власних наукових пошуків є видання двох монографій: «Памятники архитектуры Молдавии (XIV — начало XX века)» (у 1986 р. відзначена як найкраща книга року) та «Современная архитектура молдавского села» (1986).

До величезних заслуг професора Ярослава Тараса, передусім як професійного архітектора та організатора архітектурної науки, слід віднести понад 30 основних реставраційних та архітектурних проєктів на теренах Республіки Молдова та в Україні. Так само необхідно наголосити на його керівництві півтори десятка років (1972—1986) архітектурно-

Іл. 4. Під час експедиції на Покуття, липень 2015 р. Наукові співробітники Інституту народознавства /НАН України М. Балагутрак і Я. Тарас разом з місцевими мешканцями біля церкви. Світлина М. Балагутрака

Іл. 5. Учасники етнографічної експедиції на Бойківщину: М. Балагутрак, О. Козакевич, Л. Горошко, О. Серебрякова, О. Кузьменко, керівник Я. Тарас, куратор О. Треніч, водій В. Романів. Сколе, 9 липня 2018 р. Світлина М. Балагутрака

Іл. 6. Керівник етнографічної експедиції проф. Ярослав Тарас разом з куратором Олексою Тренічем обговорюють складні проблеми збереження і реставрації дерев'яних сакральних об'єктів Сколівщини. Сколе, Церква Святого великомученика Пантелеймона (Св. Параскевії), 9 липня 2018 р. Світлина М. Балагутрака

Іл. 7. XXXIV сесія НТШ (до 150-річчя створення Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові). Учасники Секції етнографії та фольклористики і члени НТШ: зліва направо Д. Ковальчук (Яворівщина), М. Балагутрак, О. Кузьменко, Г. Виноградська (секретар), В. Теслюк, О. Голубець, Я. Тарас (голова), А. Надопта, О. Сапеляк, М. Демедюк, В. Білоус. 23 березня 2023 р. Львів, Інститут народознавства НАН України. Світлина О. Кузьменко

етнографічними експедиціями щодо обстеження населених пунктів Молдови. А вже впродовж 1987—1990 рр. наш колега здійснив чотири успішні Міжнародні дослідницькі архітектурні експедиції в Алжирську Сахару, згідно з державними програмами Республіки Алжир і наукової підтримки Оранського університету науки і технологій.

Інший формат професійної діяльності Ярослава Тараса як вченого-історика і етнолога стосується його безпосередньої участі, а також керівництва комплексними історико-етнографічними експедиці-

ями на Покуття (1997, 1998, 2013—2017) (іл. 4), Бойківщину (1993, 1998, 2018, 2019) (іл. 5, 6), Лемківщину (Польща, Словаччина, 1994), Буковину (1995, 2002), Гуцульщину (1996), Надсяння (Яворівщина, 2007, 2008), Наддніпрянщину (Черкащина, 2008—2010), Опілля (Рогатинщина, 2012), щорічні експедиції в радіоактивно забруднені зони українського Полісся та в місця компактного проживання переселенців (1994—2003). За

Іл. 8. Проф. Ярослав Тарас серед колег-етнологів у День свого ювілею: стоять зліва-направо М. Цуркан, М. Балагутрак, О. Серебрякова, В. Дяків, В. Яремчук, Р. Гузій; сидять зліва-направо: В. Сивак, Л. Горошко, Я. Тарас, Н. Боровець. 1 жовтня 2024 року. Львів, Інститут народознавства НАН України. Світлина Г.Виноградської

його ініціативи і керівництва здійснено дві комплексні Міжнародні етнографічні експедиції до українців Республіки Молдова (2004—2007) та дослідження українців українсько-польського порубіжжя згідно з Міжнародним дослідницьким проектом «Українсько-польське пограниччя: сучасні етнокультурні процеси» (2006).

Упродовж цього часу Я. Тарас виступав відповідальним виконавцем дев'яти науково-дослідних договірних і науково-дослідних державних тем (1990—2019). Нам не вдалося підрахувати, скільки авторських аркушів статей, виступів на всеукраїнських і міжнародних конференціях було виголошено цим ученим, скільки часу організаційно-наукової праці покладено для повновартісного функціонування фольклористично-етнографічної комісії Наукового товариства ім. Шевченка у Львові (іл. 7). Погодьтеся, що занадто велика і відповідальна наукова-дослідницька ноша випала на плечі вченого Ярослава Тараса і, він її впевнено несе власною персоною, не перекладаючи, як це часто роблять інші, — на своїх колег.

Ярослав Тарас — різносторонній вчений, популяризатор народних знань і досвіду, про що свідчить його видання «Таємниці бабусиної скрині» (Апріорі, 2014, 2015). Попередній наклад цієї праці був виданий і реалізований у Кишиневі ще у 1992 р. стотисячним тиражем. Підготував та опублікував у «Народознавчих зошитах» Інституту народознавства НАН України статтю «Один Господь знає, що я пережила на своєму віку...» («Народознавчі зошити». 2018. № 5. С. 913—928) та «Життєва сповідь 95-літньої українки» («Дзвін», 2018) — спогади його найближчої, найріднішої людини, його матері, яка в нелегких життєвих умовах шовіністичних і тоталітарних суспільно-політичних формацій зуміла не лише утримувати, але й утверджувати визначальні етномаркери українства, такі як мова, народні звичаї і традиції серед рідних і близьких для неї людей. Декілька років поспіль його дорога матуся відійшла у засвіти, і він, як син і уважний дослідник народного буття, не раз шкодував, що десь запізно приступив до фіксації майже столітніх спогадів повсякденного життя галицької українки.

Вісім десятиків — не перешкода для плідної наукової праці нашого ювіляра. Нині він наполегливо досліджує дерев'яні дзвінниці України, свою малу батьківщину — знамените село Дуліби (біля Стрия), а вже невдовзі побачить світ ще одна його фундаментальна праця «Народна архітектура українців. Ілюстрований словник-довідник», яка обов'язково перевершить усі попередні монографії автора. Добре запам'ятався мені минулорічний звіт (2023) про активну наукову діяльність Ярослава Тараса — нагнаний науковими здобутками: чотири наукові публікації у наукометричних виданнях і поданих до друку ще 10 статей. Крім того, у ньому зазначені — головування і участь у конференціях різного формату, масштабна науково-організаційна діяльність вченого, членство в комісіях і спеціалізованих радах із захисту кандидатських і докторських дисертацій, викладання низки дисциплін і спецкурсів для магістрів і аспірантів в НУ «Львівська політехніка» та Інституті народознавства НАН України і, звичайно, успішне керівництво як завідувача відділу етнології сучасності науковою темою «Ідентифікаційні процеси у сучасній етнокulturі України» (2021—2025).

Висновки. Отримані за останні три десятки років наукові та практичні результати досліджень вчено-

го дають можливість розв'язати ряд складних архітектурних та етнографічних проблем з питань етногенези української сакральної дерев'яної архітектури. Очевидні переваги наукових праць нашого колеги в тому, що поряд із насиченим науковим порівняльним матеріалом представлений широкий візуальний графічний масив, виконаний безпосередньо автором, а це, своєю чергою, дає можливість комплексно репрезентувати народне дерев'яне будівництво українців у світовій архітектурній спадщині.

Дослідницька багаторічна праця вченого Ярослава Тараса належно пошанована високими Відзнаками Національної академії наук України «За професійні здобутки», «За підготовку наукової зміни», «За наукові досягнення» та Почесними грамотами Національної Академії наук України, Почесними грамотами Міністерства з надзвичайних ситуацій, лауреат Державної премії у галузі архітектури (2009), але найбільше вона поцінована його близькими колегами (Іл. 8), які щиро йому вдячні за тривалу дослідницьку співпрацю і пройдені сотні кілометрів рідною Україною. То ж нехай Всевишній обдаровує його добрим здоров'ям ще не один десяток літ і додає сили здійснити низку задумів для розвою і утвердження української нації.